



ADVIES
VAN 21 OKTOBER 2020
OVER DE STARTNOTA GEWESTELIJK RUP
LEIDINGSTRAAT ZELZATE-KALLO

INHOUD

I.	SITUERING	1
II.	ALGEMENE BEOORDELING	1
III.	VISIE ENERGIETRANSITIE	2
IV.	RUIMTELIJKE VISIE INZAKE NUTSLEIDINGEN	2
V.	IMPACT OP LANDSCHAP, LANDBOUW, NATUUR EN MILIEU	2

I. SITUERING

1. SARO ontving op 20 juli 2020 een adviesvraag van minister Zuhal Demir over de startnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat Zelzate-Kallo'.¹ De adviestermijn bedraagt zestig dagen.

Het departement omgeving (directiehoofd omgevingsplanning Peter David) gaf op de raadszitting van 26 augustus 2020 toelichting bij het ontwerp RUP.

Met voorliggend advies, goedgekeurd door de raad op 21 oktober 2020, komt de raad zo snel als mogelijk tegemoet aan de vooropgestelde adviestermijn.

2. De doelstelling van het gewestelijk RUP is het planologisch reserveren van ruimte voor een leidingstraat van Zelzate tot Kallo (Beveren) die de aanleg van een nieuwe aardgasleiding parallel aan de transportas Zomergem - Zelzate - Loenhout mogelijk maakt.

Dit moet de nodige capaciteit realiseren om de energietransitie te voltrekken alsook de geplande uitfasering van de nucleaire productiecapaciteit. Bovendien zorgt het plan voor de nodige aanvoercapaciteit voor een aantal industriële gasaansluitingen in de haven en toekomstige uitbreidingen in de (petro-)chemische sector. Het versterkt tevens de bevoorradingszekerheid van de haven in afwachting dat de L-gasnetten die de stad Antwerpen van Nederlands Groningengas voorzien, zullen zijn omgezet naar H-gas.

Voor deze doelstelling wordt voorzien in een overdruk leidingstraat en een bestemming openbaar nut voor de bijhorende infrastructuur zoals (in geval van een aardgasleiding) gasstations, afsluiterknooppunten. Deze moet voldoen aan de bepalingen van het RSV.²

3. Het plan voorziet geen alternatieve tracés en opteert voor een bundeling van de leidingstraat parallel met de E34. Deze bundeling met de E34 is - volgens de startnota - ruimtelijk een logische bundeling van infrastructuren. Ook kan de leiding er optimaal geïntegreerd worden in het bestaande netwerk: bundeling met de bestaande leiding, met inbegrip van de bovengrondse infrastructuur.³

II. ALGEMENE BEOORDELING

4. SARO wenst volgende kritische bedenkingen te formuleren bij de voorliggende startnota van het gewestelijk RUP 'Leidingstraat Zelzate-Kallo':
 - De raad vraagt verdere onderbouwing van de noodzaak van deze nieuwe leidingstraat. Het is onduidelijk in hoeverre voorliggend project kadert binnen de beoogde energietransitie op Vlaams niveau (zie deel III).
 - De raad meent dat het waardevol zou zijn om werk te maken van een globale ruimtelijke visie inzake nutsleidingen voor Vlaanderen. Het ontbreken van een dergelijke visie maakt het op heden onmogelijk om elke individuele vraag naar een extra nutsleiding te kunnen beoordelen

¹ <https://omgeving.vlaanderen.be/grup>

² Startnota pag.8

³ Nota aan de Vlaamse Regering. Betreft: Opstart geïntegreerd planningsproces gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Leidingstraat Zelzate-Kallo'. VR 2020 1707 DOC.0917/1

op zijn noodzaak (deel IV),

- De raad wijst ten slotte op de potentiële grote impact van voorliggend project op milieu, natuur, bos, landschap en landbouw (deel V).

III. VISIE ENERGIETRANSITIE

5. Bijlage 1 bij de startnota handelt over de energiebevoorradingsszekerheid en de rol van aardgas en groene gassen in het energiesysteem. Deze bijlage is opgemaakt door het departement omgeving. De nota stelt onder meer dat de versterking van de aardgasvervoerscapaciteit in de regio Limburg een oplossing is om tijdig nieuwe gascentrales te kunnen opstarten en zo de gefaseerde uitgebruikneming van nucleaire capaciteit op te vangen. De investering is ook gericht op de uitbouw van voldoende capaciteit om de toename in het aantal gasaansluitingen in de regio te blijven opvangen en op de tijdige omschakeling van de regio van L-gas naar H-gas. De nota argumenteert de aanleg tevens vanuit het feit dat ook hernieuwbare gassen kunnen vervoerd worden met de leidingstraat.

De raad vraagt verdere onderbouwing van de noodzaak van deze nieuwe leidingstraat. Het is voor de raad onduidelijk in hoeverre voorliggend project kadert binnen de beoogde energietransitie op Vlaams niveau. De raad verwijst naar het Vlaams energie- en klimaatplan 2021-2030 dat door de Vlaamse Regering op 9 december 2019 werd goedgekeurd. Het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 en de beleidsnota omgeving 2019-2024 formuleren de doelstelling inzake een vermindering van minstens 80% van de uitstoot van broeikasgassen in Vlaanderen tegen 2050. De wereldwijde verbintenis om de klimaatverandering te beperken (Akkoord van Parijs) en het nationale en Europese energie- en klimaatbeleid zullen gevolgen hebben voor de toekomstige vraag naar gas.

IV. RUIMTELIJKE VISIE INZAKE NUTSLEIDINGEN

6. Voor de beoordeling van een voorontwerp RUP voor leidingstraten gaat SARO uit van enkele ruimtelijke principes vastgelegd in het RSV. Het RSV gaat voor de aanleg van lijninfrastructuur uit van het bundelingsprincipe. Pijpleidingen moeten maximaal worden gebundeld met lijninfrastructuur van Vlaams niveau (bv. hoofd- en primaire wegen, hoofdwaterwegen, bestaande hoofdtransportleidingen). Ze moeten tevens zo veel mogelijk in leidingstroken worden aangelegd.

De raad benadrukt dat hierbij telkens uitgegaan wordt van de individuele vraag naar de aanleg van een nieuwe leidingstraat. De raad meent dat het waardevol zou zijn om werk te maken van een globale ruimtelijke visie inzake nutsleidingen voor Vlaanderen.⁴ Het ontbreken van een dergelijke visie maakt het op heden onmogelijk om elke individuele vraag naar een extra nutsleiding te kunnen beoordelen op zijn noodzaak. De raad is er zich van bewust dat deze ruimtelijke visie pas ontwikkeld kan worden indien er ook een duidelijke beleidsvisie is ontwikkeld over de energiebevoorrading in Vlaanderen (gekaderd binnen een Europees perspectief). De raad vraagt om de uitwerking van deze visie te koppelen aan het proces tot opmaak van een nieuw Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

V. IMPACT OP LANDSCHAP, LANDBOUW, NATUUR EN MILIEU

7. Het voorgenomen plan is gelegen op het grondgebied van de gemeenten Zelzate, Wachtebeke, Moerbeke, Stekene, Sint-Gillis-Waas en Beveren. In de startnota is sprake van een minimale breedte van de leidingstrook van 30 meter. De lengte bedraagt minimaal 18,7 km (westelijk

⁴ SARO 2012 | 10 Advies van 4 juli 2012 over het RUP Leidingstraat Tessenderlo-Diest.

alternatief) en maximaal 20,8 km (centraal alternatief).

De raad vraagt aandacht voor de impact van voorliggend gewestelijk RUP op landschap, landbouw, milieu en natuur. Het geïntegreerd planningsproces – met inbegrip van het Milieueffectenrapport (MER) – zal duidelijkheid verschaffen over de juiste impact.

De directe omgeving van het plangebied wordt vooral gekenmerkt door open ruimte functies: aaneengesloten landbouwgebieden, bos- en groenstructuren, afgewisseld met (de) aanwezige bebouwing,

De geplande leidingstrook loopt doorheen het Vogelrichtlijngebied (SBZ-V) ‘Schorren en polders van de Beneden-Schelde’ en het Habitatrichtlijngebied (SBZ-H) ‘Bossen en heiden van zandig Vlaanderen’. Het plangebied omvat tevens enkele gebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) zoals het GEN-gebied ‘Het Heidebos, het GEN-gebied ‘De Stropers’ en het ‘GEN-gebied “De Wase Scheldepolders.

Het plangebied kent tevens een aantal fragmenten die beschermd zijn als cultuurhistorisch landschap (o.a. de Kreek De Grote Geule) en er is een specifieke landschappelijke structuur, met name een knotbomenrij van zwarte els te Wachtebeke, beschermd als monument. Verder is er nog de Bedmarlinie als landschappelijk element in het Stropersbos, het landschappelijk geheel Stropersbos, het landschappelijk geheel Grote Kreek en Pereboomsgat en het landschappelijk geheel Krengegebied van Kieldrecht en Meerdonk en het archeologisch geheel Prehistorisch sitecomplex van de Vrasenepolder.⁵

En tenslotte wijst de raad op de impact voor de landbouw. Een belangrijk deel van het plangebied is landbouwgebied. De startnota formuleert hieromtrent volgende ambitie: *‘Het mijden van percelen met een niet compatibel landbouwgebruik, bv. landbouwbedrijven, boomgaarden met hoogstammige bomen, serres. Aangezien de regio bekend staat om zijn talrijke fruitaanplanten, wordt ernaar gestreefd om deze te kruisen op de minst kwetsbare plaats’.*⁶

⁵ Startnota pag.36

⁶ Startnota pag.9